

בס"ד

פרק ז':

משנה א': הקדמה: סדר קריאת התורה ביום כיפור, היכן קורא, באילו בגדים והברכות שמברך

בא לו כהן גדול לקרות לאחר שהודיעו לו שהגיע שער למדבר בא הכהן גדול לעזרת נשים לקרוא בתורה בפרשת היום, **אם רצה לקרות בבגדי בוץ – קורא, ואם לא – קורא באצטלית לבן משלו** אם רוצה קורא כשהוא לבוש בבגדי לבן שעבד בהם את עבודת היום ואם לא רוצה לקרות בבגדי לבן יכול ללבוש חלוק לבן משלו, **והטעם:** כי קריאת הפרשה אינה עבודה ויכול ללבוש כל בגד שירצה וגם יכול ללבוש בגדי כהונה כי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם במקדש.

וכך סדר הוצאת ספר התורה לקריאה: **חזן הכנסת נוטל ספר תורה** שמש הכנסת – הממונה על צרכי ציבור – לוקח את הס"ת **ונותנו לראש הכנסת** שהוא הממונה על ענייני בית הכנסת מי יהיה ש"ץ, מי יקרא בתורה ומי יפטיר וכדומה, **וראש הכנסת נותנו לסגן ראש הכנסת** מעבירו לסגן כהן גדול **והסגן נותנו לכהן גדול** וכל זה נעשה להרבות כבודו של כהן גדול שיראו כמה משרתים תחתיו, **וכהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד** והכהן הגדול נעמד לקבל את הספר תורה וקורא בתורה בעמידה, ומכך שכתוב עומד משמע שקראו בעזרת נשים שהרי אם כתוב עומד משמע שעד עכשיו ישב והרי אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד, אלא משמע שבעזרת נשים קראו.

וקורא "אחרי מות" ו"אך בעשור" וקורא באחרי מות פרשת העבודה של יום הכיפורים ואך בעשור שבפרשת המועדות הכתובות בסדר אמור. ולמרות שמאחרי מות עד אך בעשור יש צורך לגלול בספר תורה ואין זה כבוד הציבור, מכל מקום כיוון שהפרשיות סמוכות (ששניהם בסדר ויקרא) ועד שהמתורגמן מתרגם את הפסוק האחרון מספיקים לגלול ולמרות שצריך לקרוא גם פרשת ובעשור שבחומש דברים, בכל זאת: **וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר:** לקהל **יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן** בספר תורה זה כתוב הכל ולא חסרה בו חלילה פרשה, אך מפני כבוד הציבור אין גוללים עד לחומש במדבר, ועל כן **"בעשור" שבחומש הפקודים קורא על פה. ומברך עליה שמונה ברכות** ומברך על קריאתו בתורה שמונה ברכות, **על התורה** ברכת התורה לפני ואחרי הקריאה, **ועל העבודה ועל ההודאה** ברכות רצה ומודים, **ועל מחילת העוון** ברכת סלח לנו, **ועל המקדש בפני עצמן** ברכה מיוחדת שתשרה שכינה במקדש, **ועל ישראל בפני עצמן** תפילה שלא יסלק ה' שכינתו מישראל, **(ועל ירושלים בפני עצמה), ועל הכהנים**

בפני עצמן וברכה שיתברכו הכהנים ויהיו קרבנותיהם לרצון, **ועל שאר התפלה** ותחינה ובקשה על עם ישראל שצריכים להוושע – ברוך אתה ה' שומע תפילה.

משנה ב': הקדמה: במשנה מובאת הערה מיוחדת הבאה ללמדנו דין

הרואה כהן גדול כשהוא קורא אדם שהיה בבית המקדש וראה את הכהן הגדול קורא בתורה **אינו רואה פר ושעיר הנשרפים** אינו יכול לראות כיצד שורפים את הפר והשעיר – שנשרפים חוץ לירושלים (עי' בפרק י' משנה ז'). **והרואה פר ושעיר הנשרפים** אדם שרואה כיצד שורפים את הפר והשעיר **אינו רואה כהן גדול כשהוא קורא** לא יכול לראות את הכהן הגדול קורא בפרשת היום. **ולא מפני שאינו רשאי** ולא בגלל שאסור לאדם לראות גם את שריפת פר ושעיר וגם את קריאת התורה, שלמרות שאין לאדם להניח עבודה אחת ולילך לראות עבודה אחרת מפני שאין מעבירין על המצוות וגם בראיה יש מצווה שברוב עם הדרת מלך, אך מי שרק רואה במעשה המצווה ולא עוסק בה רשאי ללכת לעבודה אחרת, וכאן לא יכול היה לעזוב עבודה אחת ולילך לאחרת, **אלא שהיתה דרך רחוקה** כי המרחק בין מקום הקריאה למקום השריפה הוא גדול **ומלאכת שניהן שוה כאחת** ומלאכתם נעשתה באותו הזמן ועל כן אי אפשר היה לראות את שניהם.

משנה ג': הקדמה: במשנתנו מובאת המחלוקת בין רבי אליעזר ורבי עקיבא בדבר סדר עבודת היום

אם בבגדי בוץ קורא אם קרא כהן גדול פרשת היום בבגדי בוץ **קדש ידיו ורגליו** מקדש ידיו ורגליו לאחר הקריאה – קידוש רביעי, **פשט ירד וטבל** פושט בגדי לבן ויורד לטבול טבילה שלישית, **עלה ונסתפג** עולה ומנגב גופו (ואם קרא בבגדי לבן שלו אין צריך לקדש ידיו ורגליו כי כבר קדש קודם שפשט בגדי לבן) **הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו** ולאחר שלבש מקדש ידיו ורגליו קידוש חמישי, **ויצא ועשה את אילו ואת איל העם** לפי שיטת ר"א עושה קודם לכל את אילו ואיל העם שהם קרבנות עולה משום שהם ואימורי חטאת והוצאת כף ומחתה כתובים בתחילה בפרשת עבודת היום, ואילו הקרבת פר העולה ושבעת הכבשים ושעיר הנעשה בחוץ כתובים בסוף חומש הפקודים (במדבר) בפרשת המוספים, ועל כן הם באים עם תמיד של בין הערביים, **ואת שבעת כבשים תמימים בני שנה** ואת פר העולה ושעיר הנעשה בחוץ – כל אלו מוקרבים עם תמיד של בין הערביים, **דברי רבי אליעזר** עד כאן שיטת ר"א. **רבי עקיבא** חולק **ואומר: עם תמיד של שחר היו קרבין** שבעת הכבשים קרבים עם תמיד של שחר וכן **פר העולה**. לפי שיטת ר"ע המוספים קרבים עם תמיד של שחר כי כתוב "מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד" – משמע שתמיד של שחר והמוספים סמוכים זה לזה ואחר כך עבודת היום ואחר כך **שעיר הנעשה בחוץ** {היו קרבין} **עם תמיד של בין הערבים**. ולמרות ששעיר זה הוא מן המוספין אי אפשר להקדימו לעבודת היום משום שנאמר "שעיר עזים אחד חטאת מלבד

חטאת הכפורים" משמע ששעיר פנימי שהוא מעבודת היום קודם לשעיר הנעשה בחוץ, ואחר כך אילו ואיל העם ולאחריהם אימורי חטאת, ומשעיר הנעשה בחוץ עד אימורי חטאת עושה בטבילה שלישית ואח"כ הוצאת כף ומחתה ובסוף תמיד של בין הערביים. והלכה כר"ע.

יוצא שבכך חולקים ר"א ור"ע – לפי שיטת רע"ב:

(1) בטבילה ראשונה – לר"א רק תמיד של שחר, לר"ע גם תמיד וגם פר העולה ושבעת הכבשים.

בטבילה שניה אין מחלוקת שמקריב פר כהן גדול ושעיר העם.

(2) בטבילה שלישית – לר"א עושה את אילו ואת איל העם ואימורי פר ושעיר הנשרפים, ולר"ע מוסיפים גם שעיר הנעשה בחוץ.

(3) בטבילה רביעית אין מחלוקת שלא מקריב, ובטבילה חמישית לשניהם מקריב תמיד של בין הערביים, ולר"א מוסיף פר העולה, שבעה כבשים ושעיר הנעשה בחוץ.

משנה ד': הקדמה: סדר עבודת היום עד סופו ומה היה הכהן גדול עושה להראות את שמחתו הגדולה

קדש ידיו ורגליו מקדש קידוש שישי ופשט את בגדי הזהב וירד וטבל טבילה רביעית ועלה ונסתפג ועולה ומנגב גופו, הביאו לו בגדי לבן ולבש לעבודת בין הערביים, ובגדי לבן אלו פחותים במעלתם משל עבודת השחר וקדש ידיו ורגליו מקדש קידוש שביעי ונכנס להוציא את הכף ואת המחתה נכנס לקודש הקדשים להוציא את הכף והמחתה שהניח שם עד שיתאכלו סממני הקטורת, קדש ידיו ורגליו מקדש קידוש שמיני ופשט את בגדי הלבן וירד וטבל עלה ונסתפג טובל טבילה חמישית ומנגב גופו הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו לובש בגדי זהב ומקדש קידוש תשיעי ונכנס להקטיר קטרת של בין הערבים ונכנס להקטיר על מזבח הזהב שבהיכל ולהטיב את הנרות ולהדליק את הנרות וקדש ידיו ורגליו ומקדש קידוש עשירי – יוצא שהיו לו ביום הכיפורים חמש טבילות ועשרה קידושים ופשט את בגדי הזהב הביאו לו בגדי עצמו ולבש לאחר מכן מביאים בגדים שלו והולך לביתו ומלוין אותו עד ביתו וכל העם מלווים אותו עד ביתו ויום טוב היה עושה לאוהביו ומשתה ושמחה היה עושה לאוהביו במוצאי יום הכיפורים בשעה שיצא בשלום מן הקדש על שזכה להכנס ולצאת בשלום מן הקודש ועל שלא אירע בו פסול.

ומסופר בגמרא יומא {עא' ע"א}:

ת"ר מעשה בכהן גדול אחד שיצא מבית המקדש והווי אזלי כולי עלמא בתריה כיון דחזיונהו לשמעיה ואבטליון שבקוהו לדידיה ואזלי בתר שמעיה ואבטליון לסוף אתו שמעיה ואבטליון לאיפטורי מיניה דכהן גדול אמר להן ייתון בני עממין לשלם אמרו ליה ייתון בני עממין לשלם דעבדין עובדא דאהרן ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן:

משנה ה': הקדמה: במשנה מובא מנין בגדי הכהנים וכיצד שואלים באורים ותומים ומי יכול לבקש שישאלו את שאלותיו

כהן גדול משמש בשמונה כלים כהן גדול עובד עבודה כל השנה בשמונה בגדים **וההדיוט בארבעה** וכהן פשוט משמש בארבעה בגדים, ואלו הם: **בכתנת ומכנסים ומצנפת ואבנט**. כהן גדול משמש בארבעה אלו ובארבעה אחרים: **מוסיף עליו כהן גדול** לכהן גדול נוסף על כהן הדיוט עוד ארבעה בגדים: **חשן ואפוד ומעיל וציץ**.

באלו נשאלין באורים ותומים רק כהן גדול הלבוש בשמונה בגדים יכול לשאול באורים ותומים.

וכך הוא סדר השאלה: הכהן עומד כשפניו כלפי הארון והשואל עומד מאחוריו ופניו אל הכהן ושואל את שאלתו בקול נמוך – לא מקול רם ולא מהרהר בליבו, ורוח הקודש לובשת את הכהן הגדול והאותיות של התשובה בולטות בחושן לפניו וברוח הקודש מסדר את האותיות למשמעות הנכונה של התשובה. ועל החושן היו כל האותיות שהיו כתובים בו שמות כל השבטים ומילים אברהם יצחק ויעקב שבטי ישראל.

ואין נשאלין אלא למלך ולבית דין ולא שואלים באורים ותומים אלא אם השואל מלך או סנהדרין גדולה **ולמי שהצבור צריך לו** או מי שהצבור צריך לו כגון משוח מלחמה, וזה נלמד מהכתוב ולפני אלעזר יעמוד וגו' הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה **הוא זה מלך וכל בני ישראל אתו** – מי שישראל אתו לצאת למלחמה, **אחריו זה משוח מלחמה שהציבור צריך לו, וכל העדה זה סנהדרין גדולה**.

שאלות לחזרה

משנה א'

- 1) באיזה בגד קורא הכהן הגדול בתורה? ומדוע?
- 2) מפני מה מעבירים את הספר תורה בין הממונים ולא מוסרים מיד לכהן גדול?
- 3) מדוע מאחרי מות עד אך בעשור קורא בתורה ואת פרשת ובעשור קורא על פה?
- 4) לשם מה הברכות על המקדש, על ישראל ועל הכהנים?

משנה ב'

- 5) למה המשנה צריכה להדגיש ולא מפני שאינו רשאי?
- 6) מפני מה הרואה כהן גדול קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפים?

משנה ג'

- 7) מפני מה לר"א אילו ואיל העם ואימורי חטאת קודמים לפר העולה ושבעת הכבשים ושעיר הנעשה בחוץ?
- 8) לר"ע – מדוע המוספים קרבים עם תמיד של שחר?
- 9) לר"ע – אם כל המוספים קרבים בבוקר מדוע לא מקריבים גם שעיר הנעשה בחוץ?
- 10) מה מקריבים עם תמיד של שחר לר"א ולר"ע?
- 11) מתי מקריבים שעיר הנעשה בחוץ לר"א ולר"ע?
- 12) מה מקריבים עם תמיד של בין הערביים לר"א ולר"ע?

משנה ד'

- 13) מדוע היה עושה יום טוב לאוהביו?

משנה ה'

- 14) אלו בגדים נוספים לכהן גדול יותר משל כהן הדיוט? מנה את רשימת שמונת הבגדים!
- 15) כיצד הוא סדר השאלה באורים ותומים?
- 16) למי נשאלים באורים ותומים?

בהצלחה!!!